

Diş Klinik Yardımcılarının Kan Yoluyla Bulaşan Enfeksiyonlardan Korunmada Bilgi Tutum ve Davranışları

Rasime Öznur Halıcı¹, Gülsüm Kaya², Aziz Öğütlü², Oğuz Karabay², Ertuğrul Güçlü², Nadide Şermin Akdoğan¹

¹Sakarya Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi, Sakarya

²Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Kontrol Komitesi, Sakarya

GİRİŞ VE AMAÇ: Sağlık çalışanlarına mesleki nedenlerle kan ve vücut sıvılarının direk teması ya da kesici-delici alet yaralanma maruziyetiyle Hepatit B virüsü (HBV), Hepatit C virüsü (HCV) ve Humman Immunodeficiency Virus (HIV) başta olmak üzere 20'den fazla enfeksiyon etkeni bulaşabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, ağız ve diş sağlığı hastanesinde çalışan diş klinik yardımcıları (DKY)'nın kan yoluyla bulaşan enfeksiyonlardan korunmada bilgi, tutum ve davranışlarını incelemektir.

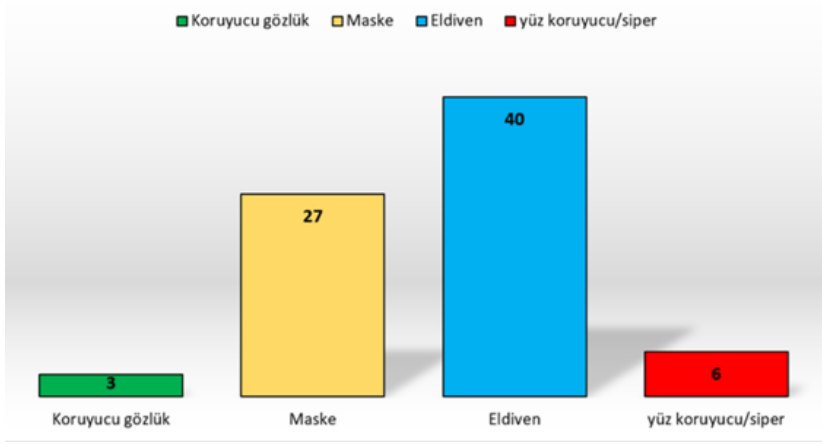
YÖNTEM: Tanımlayıcı olarak planlanan çalışma Sakarya Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi (SADSH) 17 Eylül- 31 Ekim 2018 tarihleri arasında yapıldı. Kurum izni alındıktan sonra çalışmaya başlandı. Çalışmada literatür taranarak oluşturulan 33 soruluk bir görüşme formu kullanıldı. Çalışmaya katılmayı kabul eden DKY'dan görüşme formunun doldurulması istendi. Veriler SPSS 21 programında analiz edildi.

BULGULAR: Çalışmaya katılan DKY'nın 38'i kadın, 2'si erkek idi ve yaş ortalaması 32,6±6,3 (20-46) yılı. Eğitim durumları incelendiğinde, 5'i ilköğretim, 9'u lise, 26'sı önlisans/lisans mezunuydu. DKY SADSM'nde ortalama 5,9±3,7 (1-11) yıldır çalışmaktaydı. Çalışanların 30'u daha önceden dental klinik enfeksiyonları konusunda eğitim almışken 10'u almamıştı. Sağlıkçıların 25'i kan ve vücut sıvılarına maruz kaldığını belirtirken bu riskli temasın 32'si kirli kesici alet batması ile, 17'si kirli enjektör batması ile, 3'ü enfekte kesi ile ve 11'i kan ve vücut sıvısı ile mukozal temas şeklinde olmuştu. Son bir yılda DKY'nın 14'ü 1-5 kez kan ve vücut sıvılarıyla mukozal temas yaşamış ve 23'ü kesici delici aletler ile 1-5 kez yaralanmıştı. DKY'nın koruyucu ekipman kullanma durumları Şekil-1'de gösterildi. Riskli maruziyet sonrası 22'si enfeksiyon kontrol komitesine başvururken 18'i herhangi bir başvuru yapmamıştı. Sağlıkçıların 34'ü Hepatit B aşısını eksiksiz olup bağışıklığının tam olduğunu ifade ederken 6'sı eksik aşılarının olduğunu belirtti. Rutin sağlık kontrollerinde DKY'nın 32'si HBV, HCV ve HIV testlerini yaptırırken, riskli maruziyet olduğunda da 34'ü sağlık kontrollerini yaptırmaktaydı. DKY'nın kan yoluyla bulaşabilecek enfeksiyonlar ile ilgili sorulara verdikleri cevaplar Tablo 1'de gösterildi.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Çalışmamızda kan yoluyla bulaşan enfeksiyonlardan korunma için uygun çalışma koşulları oluşturulması ve etkin önlemlerin alınması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağız ve diş sağlığı hastanesi, diş klinik yardımcıları, kan yoluyla bulaşan enfeksiyonlar, bilgi tutum davranış.

Diş Klinik Yardımcılarının Koruyucu Ekipman Kullanma Durumları

Tablo 1. Diş Klinik Yardımcılarının Kan Yoluyla Bulaşan Enfeksiyonlar İle İlgili Sorulara Verdikleri Cevaplar

Kan yoluyla bulaşan enfeksiyonlara iliőkin sorular	Evet	Hayır	Kararsızım
HIV, tükürük yoluyla da bulaşabilmektedir.	24 (60,0)	13 (32,5)	3 (7,5)
Hepatit C' den korunmada aőı mevcuttur.	7 (17,5)	21 (52,5)	12 (30)
Dental tedaviler öncesi hastadan anamnez olarak HBV, HCV ve HIV hikayesini sorgulanmalıdır.	40 (100)	0	0
Hastalarınızın bulaőıcı bir enfeksiyonunun olması ihtimali beni endiőelendirir.	39 (97,5)	1 (2,5)	0
Dental tedavi yapılan her hastayı potansiyel enfekte olarak görülmelidir.	38 (95,0)	2 (5,0)	0
HBV, HCV ve HIV ile enfekte olmuş hastaları tedavi ederken bulaő riskinden dolayı endiőeli olurum.	33 (82,5)	6 (15,0)	1 (2,5)
Eđer mümkünse, HBV, HCV ve HIV ile enfekte olmuş hastaları tedavi etmemek tercih edilebilir.	6 (15,0)	29 (72,5)	5 (12,5)
Koruyucu önlemler alındığında, HBV, HCV ve HIV ile enfekte olmuş hastalar tedavi edilebilir.	35 (87,5)	1 (2,5)	4 (10,0)
Hasta tedavi edilirken ve ortam temizlik dezenfeksiyonu yapılırken kullandığım eldiven, maske, gözlük, yüz kalkanı gibi koruyucu bariyerlerin beni yeterince koruduğunu düşünürüm	6 (15,0)	26 (65,0)	8 (20,0)
HBV, HCV ve HIV ile enfekte olmuş hastaların diş tedavileri tam teőekküllü üniversite hastanelerinde yapılmalıdır.	22 (50,0)	7 (17,5)	11 (27,5)
Çalıőtığım klinikte uygulanan enfeksiyon kontrol önlemleri, hasta-hekim arasında ve hasta-hasta arasında HBV, HCV ve HIV bulaőını önlemede yeterlidir.	3 (7,5)	28 (70,0)	9 (22,5)
HBV, HCV ve HIV ile enfekte olmuş hastaların diş tedavisinde enfeksiyon kontrolünün sağlanması için, uluslararası standart protokoller yeterlidir.	12 (30,0)	16 (40,0)	12 (30,0)
Sizce tedavi öncesi her hastadan kan alınarak kanla bulaşan hastalık taraması yapılmalı mı?	20 (50,0)	12 (30,0)	8 (20,0)